

sau ale unei limbi, cuprinzând chiar limbi neînrudite sau pe departe înrudite¹. Sfera apariției acestor fenomene fonetice și fonologice cuprinde cu mult mai mult decât cuvintele împrumutate².

4.4. Dintre alte paralelisme menționăm modul de formare a gradului comparativ cu *mai* și tendința de folosire a instrumentalului cu prepoziția *z*—inovații în sistemul polon și ucrainean datorate contactului permanent cu limba română. Din aceeași categorie de fenomene face parte și frecvența unui mare număr de cuvinte românești în aproape toate sectoarele lexicului celor două graiuri slave.

3.5. Datorită prestigiului de care se bucură limba română, este evident faptul că o serie de fenomene noi care pătrund în graiurile vorbite la Cacica, ca rezultat al interferenței lingvistice, sînt fenomene românești. Nu are însă loc, în actuala fază de dezvoltare fenomenul invers, al pătrunderii unor elemente aparținînd celor două graiuri slave în graiul românesc local.

4.6. Faptul că în sistemele graiurilor vorbite la Cacica numărul paralelismelor polono-ucrainene este mult mai mare decât al paralelismelor polono-române sau ucraineano-române, rezultă nu numai din înrudirea celor două limbi slave, dar și din aceea că graiul polon a preluat în sistemul său o serie de trăsături ale sistemului ucrainean. În mod cu totul firesc ar fi fost de așteptat și influența inversă: a sistemului graiului polon asupra sistemului graiului ucrainean. Se dovedește însă că în sistemul graiului ucrainean din Cacica nu există nici o trăsătură rezultată din influența polonă, în afară de cîteva împrumuturi lexicale. Și chiar mai mult — se poate observa o situație în aparență paradoxală: polonezii de la Cacica, vorbind polona, folosesc cu mult mai multe „ucrainisme” decât „polonisme” atunci cînd vorbesc ucraineană. Deci, din punct de vedere al interferenței lingvistice, polonezii de acolo vorbesc mai corect într-o limbă străină (secundară) decât în limba maternă (primară). Explicația acestei rezistențe a sistemului ucrainean la influența polonă și receptivitatea graiului polon la influența ucraineană trebuie căutată între factorii extralingvistici: dacă admitem că printre primii coloniști polonezi de la Cacica a existat o grupă care vorbea într-un grai „ucrainizat”, este evident faptul că acest grai, în dezvoltarea sa ulterioară, a continuat să primească elemente ucrainene, multe dintre ele nefiind simțite ca străine. Alta este situația graiului ucrainean, care a venit în contact cu sistemul polon mai tîrziu, abia în momentul stabilirii purtătorilor lui la Cacica, elementele sistemului polon neavînd destul timp să pătrundă în sistemul ucrainean.

4.7. Așadar, în aceste condiții istorice și sociale de existență a celor trei graiuri de la Cacica, graiul polon este cel mai receptiv la influențe străine, în special ucrainene și, pe măsura dezvoltării sale, capătă tot mai multe trăsături specifice unui grai mixt.

¹ Cf. R. Jakobson, M. Halle, *Fundamentals of Language*, trad. pol. *Podstawy języka*, Varșovia, 1964, p. 104; E. Sapir, *Language*, in *Selected Writings*, Berkely — Los Angeles, 1949, p. 25; R. Jakobson, *Звуковые особенности, связывающие идиш с его славянским окружением*, in *op. cit.*, p. 402—412.

² Uneori fenomenul poate să aibă loc fără împrumutarea de cuvinte. Cf. E. Sapir, *op. cit.*, p. 25.